

Åndsverk, marked og teknologi

Når kartet ikke stemmer med terrenget

Konferanse om kopibeskyttelse
Stortingets kinosal
28. oktober 2004

Dr. Espen Andersen

Associate Professor, Strategy and Technology
Norwegian School of Management

European Research Director
The Concours Group

<http://www.espen.com>
self@espen.com

Denne presentasjonen finner du på: <http://www.espen.com/papers/ea-kopi-2004.pdf>

Hovedpunkter

- Platesalget har sunket de siste årene, men det skyldes konkurranse fra andre medier, ikke piratkopiering
- Platebransjen i Norge består av store utenlandske firma som ikke konkurrerer hardt nok
- Kopisperrer vil ikke hjelpe bransjen, men bare utsette en nødvendig restrukturering
- Overgangen til ny teknologi er spesielt vanskelig for de eksisterende plateselskapene, fordi de ikke kan oppgi et eksisterende, fremdeles lønnsomt distribusjonssystem
  - Nøkkelord: **Forstyrrende teknologi (disruptive technology)**
- Dette har skjedd før, innen mange bransjer, og løses som regel ved at nykommere tar det nye markedet, og at bare noen av de etablerte klarer overgangen
- Den nye teknologien, med lavere transaksjonskostnader, gir et større marked, med lavere inntjening pr. enhet, men mye større volum

BI

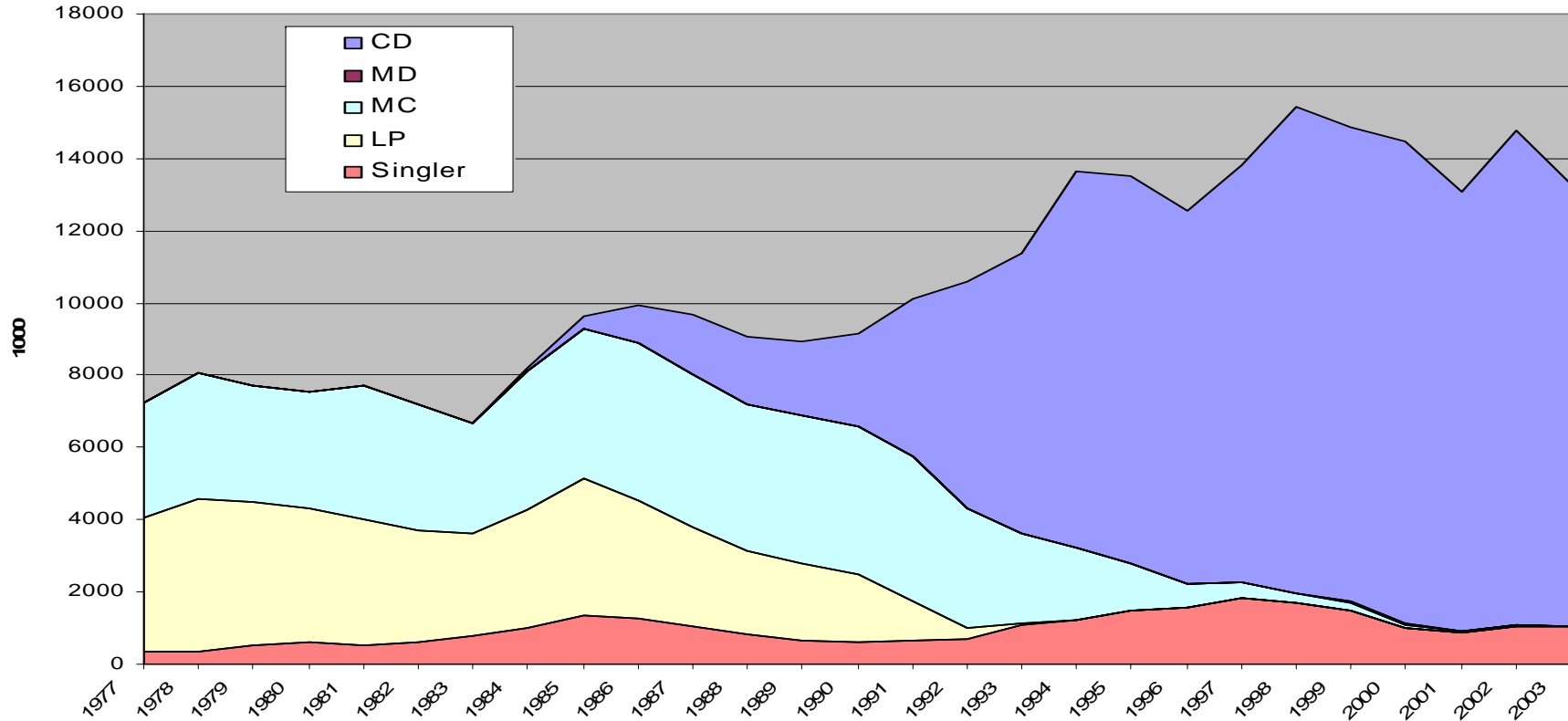
Produksjon av digitale åndsverk er blitt dramatisk mye billigere pga. rivende teknologiutvikling

www.405themovie.com

Har platesalget gått ned?

Antall enheter solgt

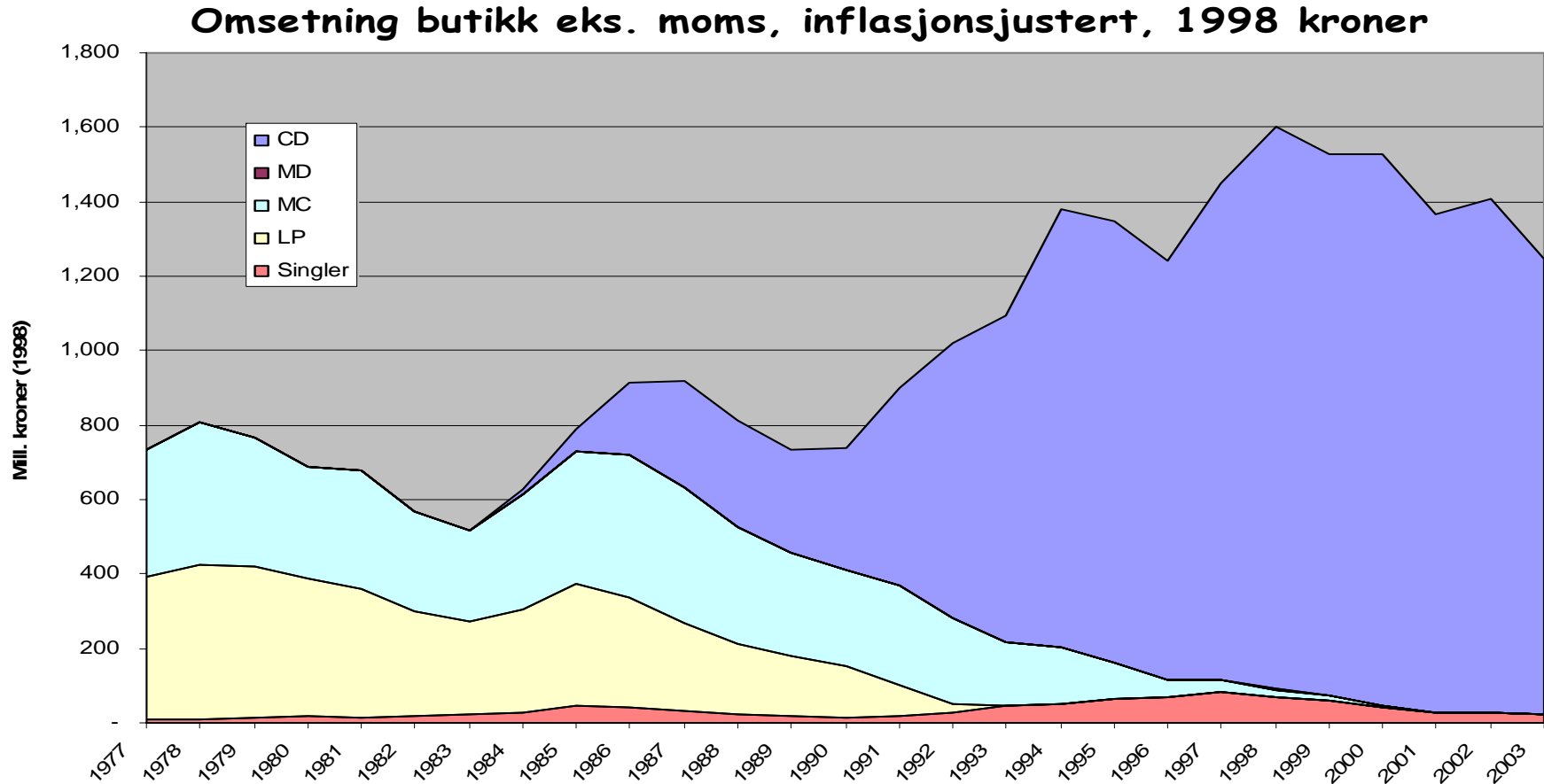

Kilde: www.ifpi.no/statistikk/omsetning.htm

Nielsen: USAs musikkbransjen rapporterer for lave salgstall

www.kensei-news.com/cgi-bin/bizdev/exec/view.cgi/21/23374

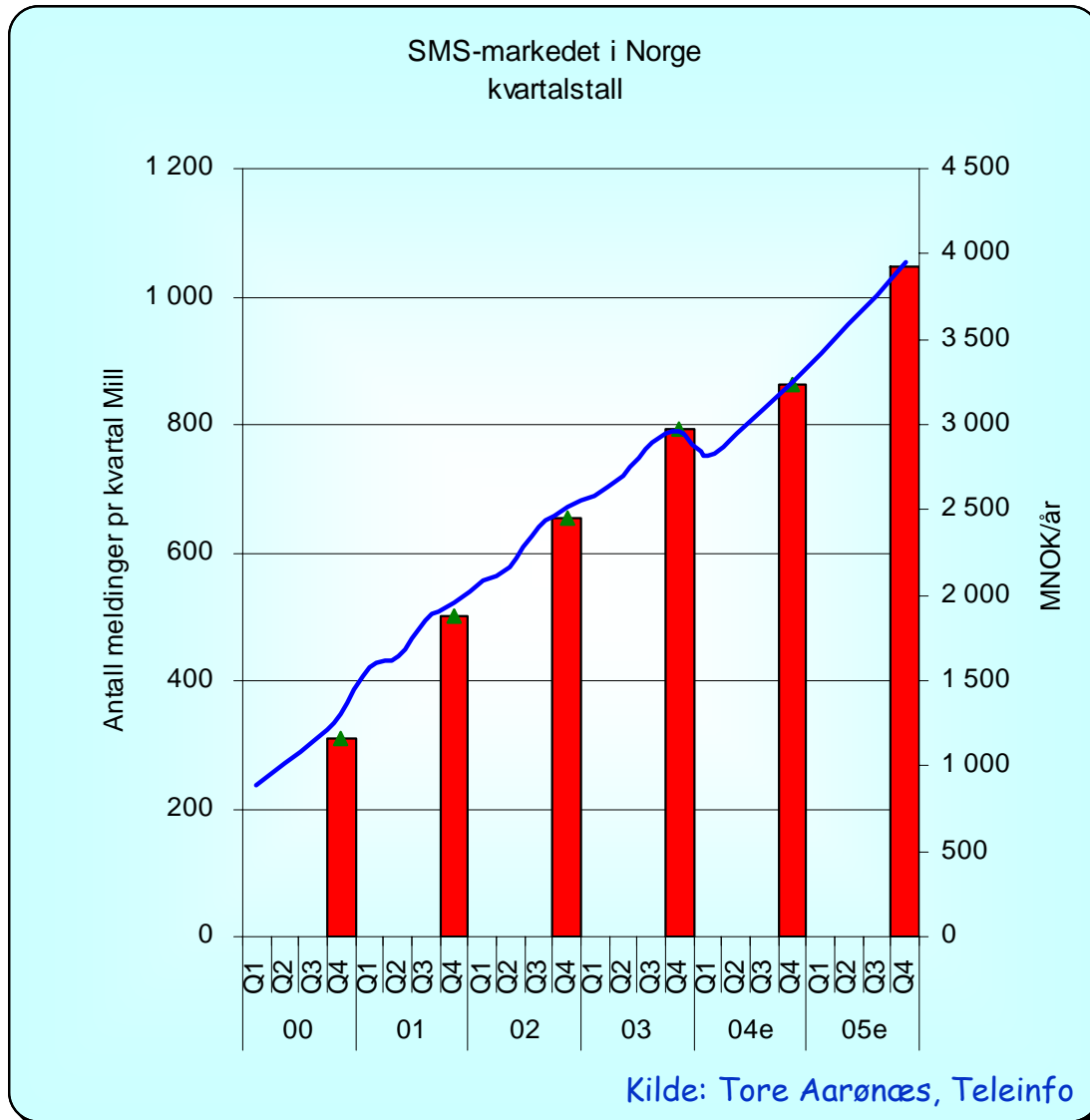
Omsetningen i norske butikker har gått noe ned (men er på vei opp igjen)

46% økning i norsk musikk salg Q1/04

(www.dn.no/forsiden/etterBors/article215775.ece)

Har det skjedd noe annet i mellomtiden?

- SMS-markedet fra 0 til 2.5mrd fra 1997 til 2003
- DVD-markedet over 2mrd. i 2002
- Dataspillmarkedet ca. 400m i 2003, fem-doblet siden 90-tallet
- Salget eksploderer for
  - Digitalkameraer
  - Spillkonsoll
  - Flatskjermer
  - MP3-spillere

...men ikke CD-spillere...

Har det skjedd noe annet i mellomtiden? (forts.)

- Den dype lille plateforretningen er forsvunnet til CD-butikker i utlandet, ofte via Internett
- Det har ikke vært produktinnovasjon for CDer siden teknologien kom (og Sony Discman har for lengst gått av moten)
- Apple iTunes selger 200m sanger i året
- Det er seks ukers venteliste for iPod mini i USA

Hvis teknologiutviklingen fortsetter, vil en iPod om 5 år kunne lagre all musikk som noensinne er produsert

Peter Cochrane, tidl. forskningssjef British Telecom

Norsk platebransje domineres av store utenlandske selskaper

Selskap	2003	
	verdi (i 1000)	markeds- andel
Universal	205 390	23,1 %
EMI Recorded Music	201 233	22,7 %
Wamer	103 191	11,6 %
Sony	99 448	11,2 %
BMG	91 571	10,3 %
Norwave	10 229	1,2 %
Bonnier Amigo	23 787	2,7 %
Bare Bra Musikk	9 340	1,1 %
Master Music/Naxos	21 855	2,5 %
Tuba	26 838	3,0 %
Kirkelig Kulturverksted	11 167	1,3 %
VME	21 267	2,4 %
Playground	21 491	2,4 %
Tylden	10 685	1,2 %
Andre	30 734	3,5 %
Totalt (mill. Kr.)		888,2
Index med basis 2002		92 %
Index med basis 2001		95 %

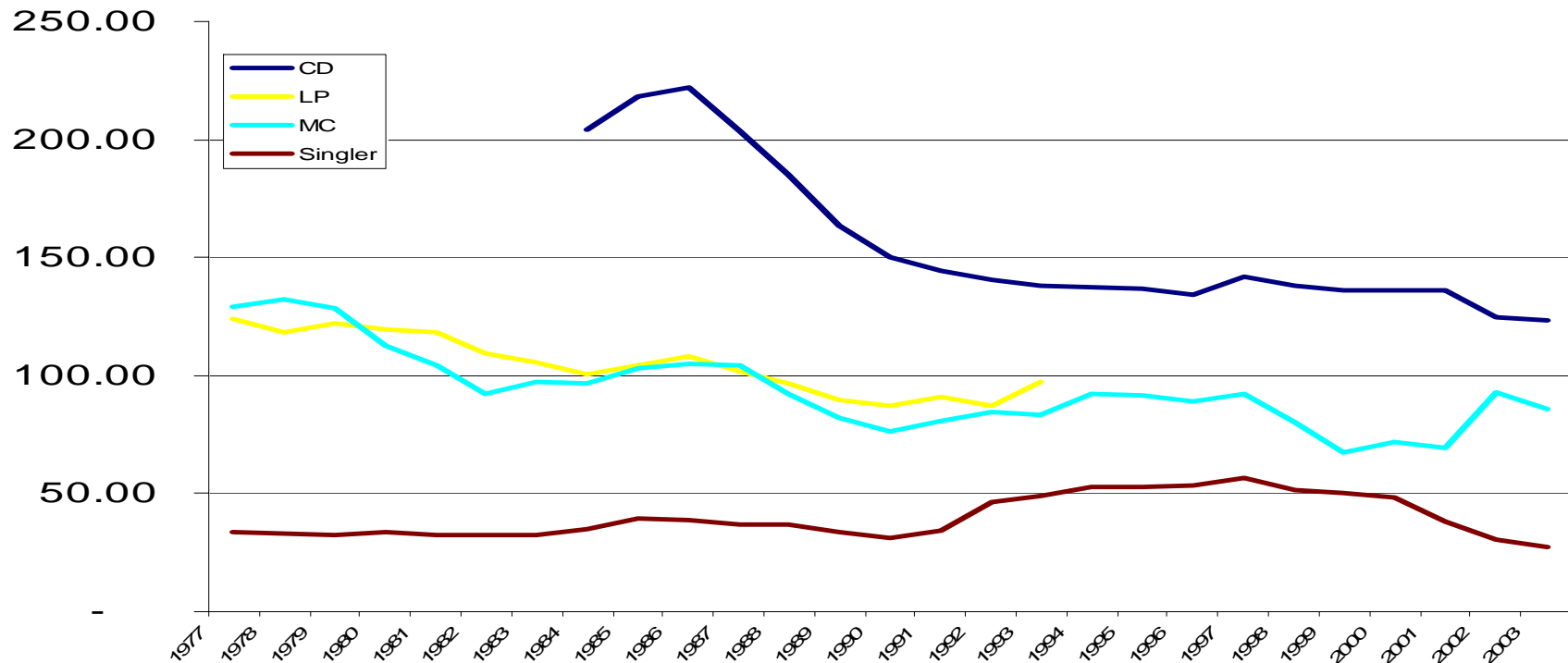
- De 5 største firmaene er alle utenlandske og har 79% av markedet
- Ca. 20% av alle produksjoner er norske
- Klassisk musikk er ca. 4% av markedet

Kilde: www.ifpi.no/statistikk/

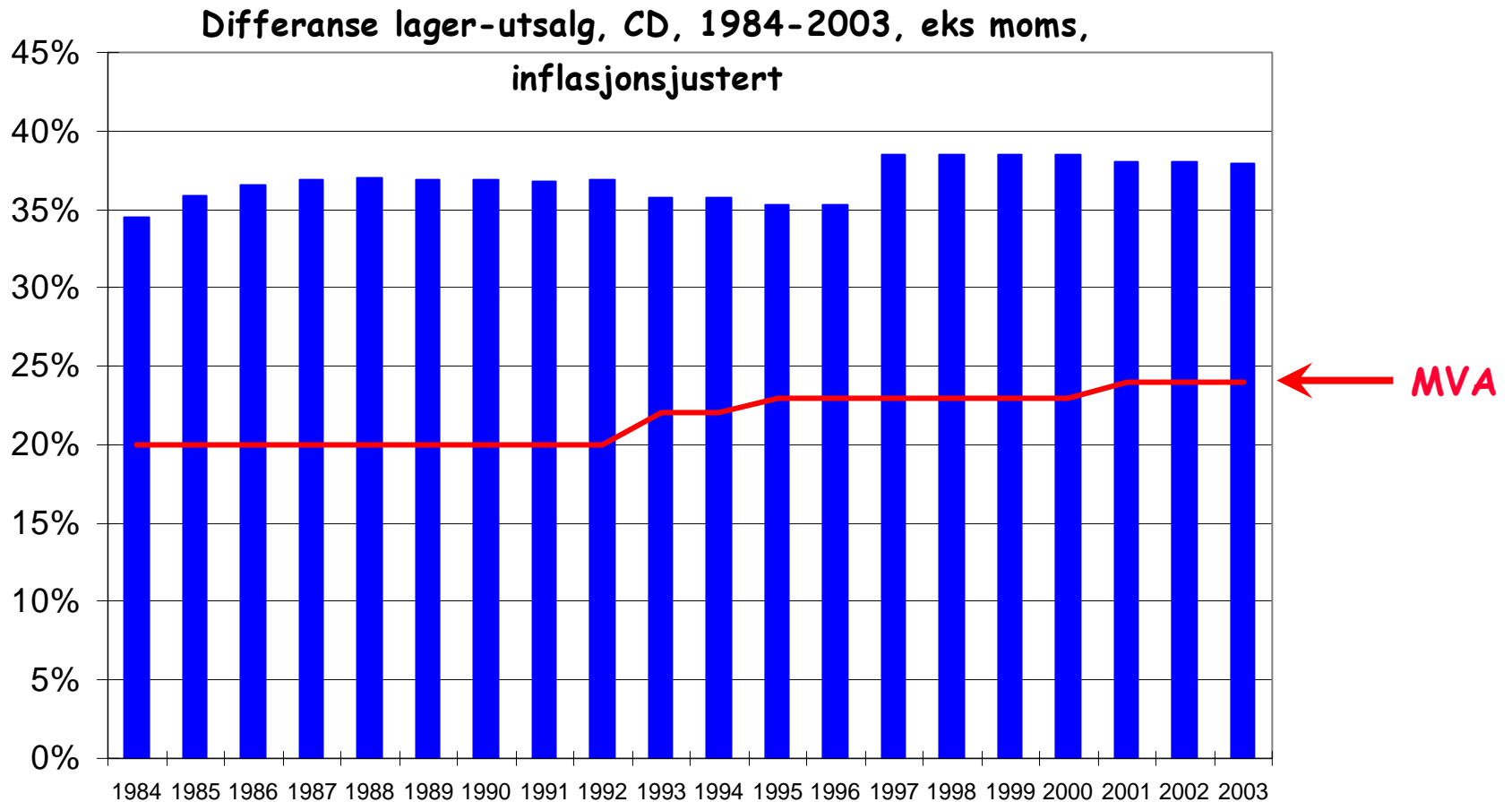
Bransjens reaksjon: Gjennomsnittsprisene har gått litt ned over tid

Gjennomsnittspris, 1998 kroner, per produkt, inkl. moms

Men...kostnadene har jo gått ned mye mer?

Marginene er stabile og økt moms sendes videre til forbruker etter et år eller to...

Konklusjon: Plateselskapene konkurrerer ikke!

Kopisperre virker ikke, og bransjen vet det

DRM-teknologi krever konstant nettaksess, at kunden ber om tillatelse for å spille av hver gang...

Mye av kostnadene i musikkdistribusjon forsvinner ved digitalisering av distribusjonen

	Physical Distribution	Record Co. / Retailer / Customer	Record Co. / Customer	Artist / Customer
Total Cost: \$15–\$18	100%	100%	100%	100%
Retail Cost: \$5.25–\$6.5 Margin: \$0.8–\$1.0 Staff: \$1.2–\$1.45 Distribution: \$1.2–\$1.45 Store rent: \$2.25–\$2.75	35%	30% ^a	10% ^b	10%
Advertising/Marketing: \$2–\$4	20%	20%	15% ^c	5% ^e
Distribution: \$1.2–\$1.60	7%			
Manufacturing: \$0.75	5%			
Studio: \$1	6%	6%	6%	6%
Royalty: \$2.	12%	12%	12%	12%
Overhead: \$2.	12%	12%	10% ^d	
Record Co. Margin: \$0.5–\$0.7	4%	4%	4%	
Total	100%	84%	57%	34%

Premkumar, G. P. (2003). "Alternate Distribution Strategies for Digital Music." *Communications of the ACM* 46(9): 89-95.

Hva er en "disruptive technology"?

---

1. Den appellerer først til et kundesett du ikke er interessert i.
2. Den er av dårligere kvalitet i de tradisjonelle måledimensjonene.
3. Dersom du gikk over til den, ville du tape penger.

Hvordan vil et fremtidig musikkmarked se ut?

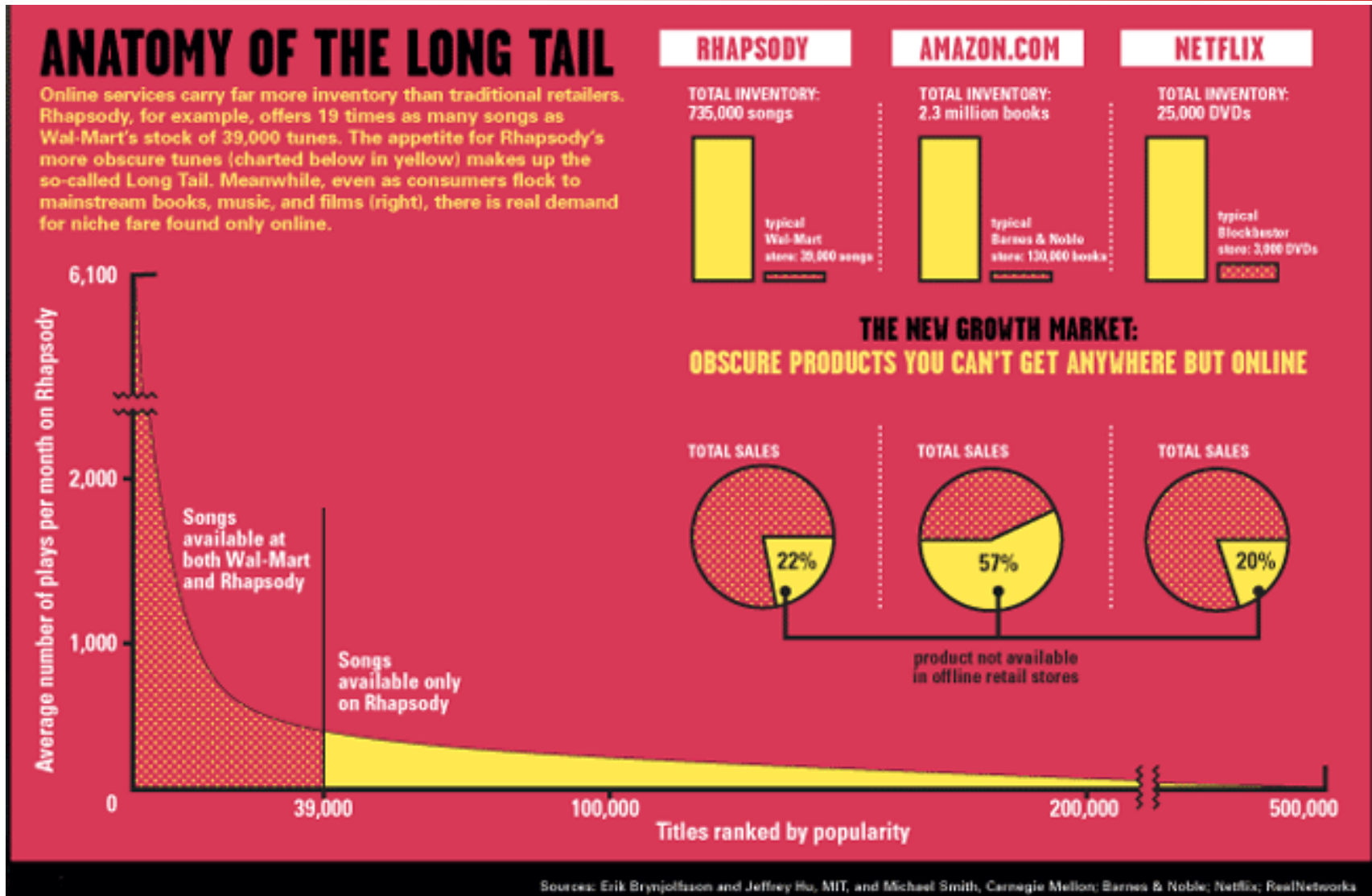

- In the future, everyone will be famous for fifteen minutes
  - Andy Warhol
- In the future, everyone will be famous for fifteen people
  - Mamus, 1991
- Flere selskaper
- Større andel til artistene
- Flere artister publisert
- Økt tilgjengelighet
- Flere nisjemarkeder
- Mindre penger pr. enhet, men mange flere enheter solgt

Mer bruk for artister, mer bruk for kreativitet, mer makt til kundene, mindre bruk for plateselskaper

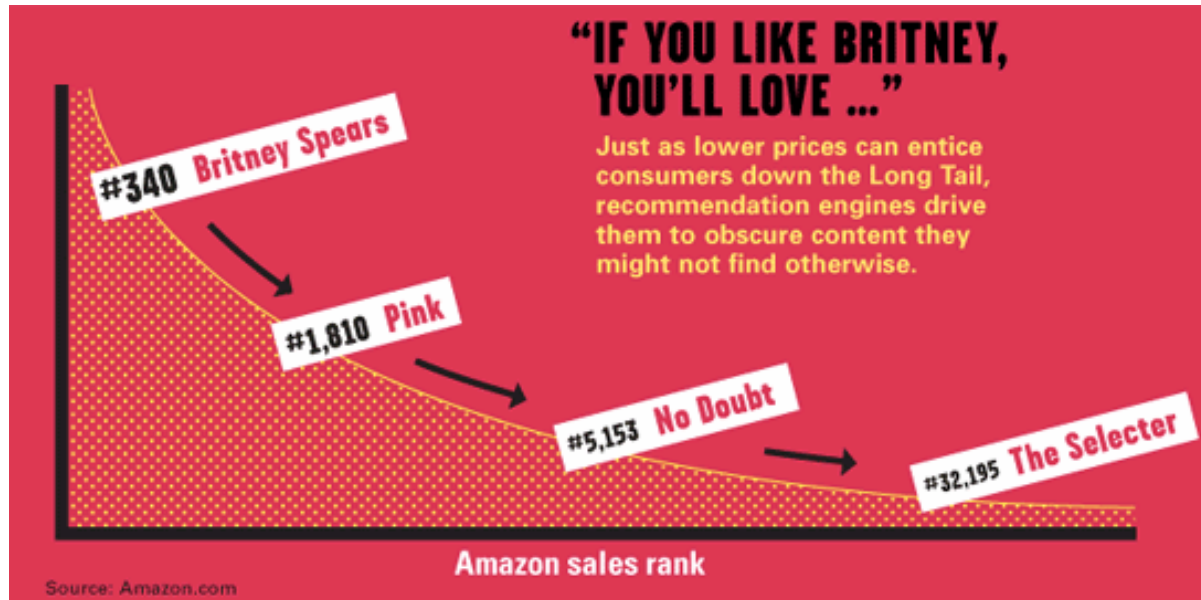
Det er mange penger i den lange halen - i å selge obskure låter til noen få

Anderson, Chris (2004) "The Long Tail" *Wired* 12.10
<http://www.wired.com/wired/archive/12.10/tail.html>

Lavere transaksjonskostnad og god informasjon driver frem salg av ting som før var uselgelig

Anderson, Chris (2004) "The Long Tail" *Wired* 12.10
<http://www.wired.com/wired/archive/12.10/tail.html>

Hva bør bransjen gjøre?

- Senk prisene på CDer for å møte konkurransen
- Lær av bok- og bruksalgsbransjen (Amazon, eBay, Haugenbok, finn.no!)
  - Anbefalingsmekanismer, individuell tilpasning, linker til tilsvarende produkter, egenutvikling
  - La kundene selge dine produkter (associate-sider)!
  - Selg CDer med andre produkter (T-skjorter, bøker, teknologi, souvenirer)!
- Innfør abonnementsordninger - det er stabil og god inntekt
  - St.Etienne laget gratis CD til abonnementsmedlemmer, den selges for \$200-300 på eBay)
- Selg en autentisk opplevelse hvor CDen bare er en liten del av det hele:
  - Grateful Dead, Jimmy Buffet, Phish
  - Auksjoner bort signerte CDer!
- Fortsett å saksøke pirater, men gjør det lett og billig å være lovlydig
- Lær fra DVD-bransjen: Mer materiale, global lansering
- La kundene lage sin egen CD, og selg dem en vakkert trykket klistrelapp til den
- La brukerne være kreative - la dem rippe/kombinere/publisere gjennom din webside!
  - White and black album → gray album
- Gjennomfør et standard, åpent format for alle spillere - det kommer allikevel
- Gå direkte til nye kanaler:
  - U2 slipper et album direkte til iPod 23. november

Det er ikke lønnsomt å slåss med kundene dine...

Så langt har ikke platebransjen benyttet de nye mulighetene....

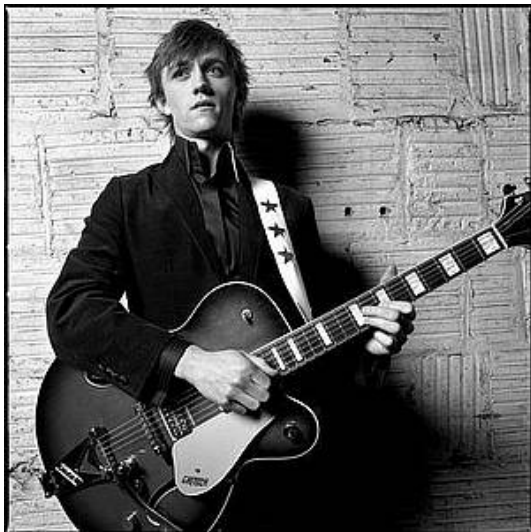

- Mobster
  - 29 kroner pr. sang, WMA-format som ikke kan kopieres
  - Dårlig lyd kvalitet, leveranse med epost
  - Siden er ikke oppe ennå
- Ingen referansemekanismer
  - Utnytter ikke mulig markedspenetrasjon
- Ingen mulighet for agentsalg
  - Espen.com fikk \$68 fra Amazon i fjor...
- Ingen kommentar- og referansemulighet

Det er så mye dritt på Kazaa. Jeg skulle ønske iTunes fantes i Norge, for da hadde jeg kjøpt der. Det er jo lovlig.

Norsk data- og musikkinteressert 16-åring

Artistene skjønner markedet, de vil ikke ha kopisperrer....

SondreLerche.com Foto: Mick Rock

Bertine.com

Janove.com Foto: Paal Audestad

Jeg er imot kopisperren, fordi den straffer helt feil folk og ikke løser problemene med nedlasting på Internett. Det er helt feil å straffe folk som faktisk kjøper platen i butikken.

Sondre Lerche

- 1.** Lukkede distribusjonsformater skaper og vedlikeholder et piratmarked
- 2.** Nye distribusjonsformer skaper nye markeder
- 3.** Gitt tilstedeværelsen av et legitimt tilbud og fornuftige priser vil piratvirksomhet marginaliseres og de store fortjenestene være forbeholdt legitime aktører.

<http://folk.uio.no/gisle/copyr02.html>

[...] nettet er den naturlige markedsplass for produkter som består av ren informasjon, slik som musikk. I årene som kommer vil det skapes enorme fortjenester for de aktørene som er til stede på dette markedet. For musikkbransjen er valget i realiteten om de ønsker å være til stede her, hvor vi musikkelskere og kunder er, eller om de trives bedre i rettssalen.

Gisle Hannemyr